

Cité de Refuge - een veilig thuis in Antwerpen -

Het project voorziet in de eerste woonbehoefte van de in Antwerpen verwachte immigranten. Hen wordt een veilig en kwalitatief thuis geboden. Door de kleinschaligheid van de projecten en de toevoeging van waardevolle, nieuwe voorzieningen, profiteert de wijk, wordt de integratie bevorderd en de sociale samenhang in de stad verbeterd.

Volgens de bevolkingsprognose groeit het inwonersaantal van Antwerpen in de komende 20 jaar naar 600.000 inwoners. Dit betekent ruim 68.000 nieuwe inwoners, waarvan -naar verwachting- . 27.000 immigranten. Deze immigranten komen doorgaans binnen in de zogenaamde aankomstwijken, waar ze leven onder erbarmelijke omstandigheden. Antwerpen heeft een sterke band met haar immigranten, ze hebben door de eeuwen heen de stad gemaakt tot wat deze nu is. En toch dreigen, met het huidige beleid, de aankomstwijken te verdwijnen.

“Antwerpen moet haar functie als aankomststad erkennen en de verantwoordelijkheid nemen de immigranten een kwalitatieve, betaalbare huisvesting in een voor hen geschikt leefmilieu te bieden.”

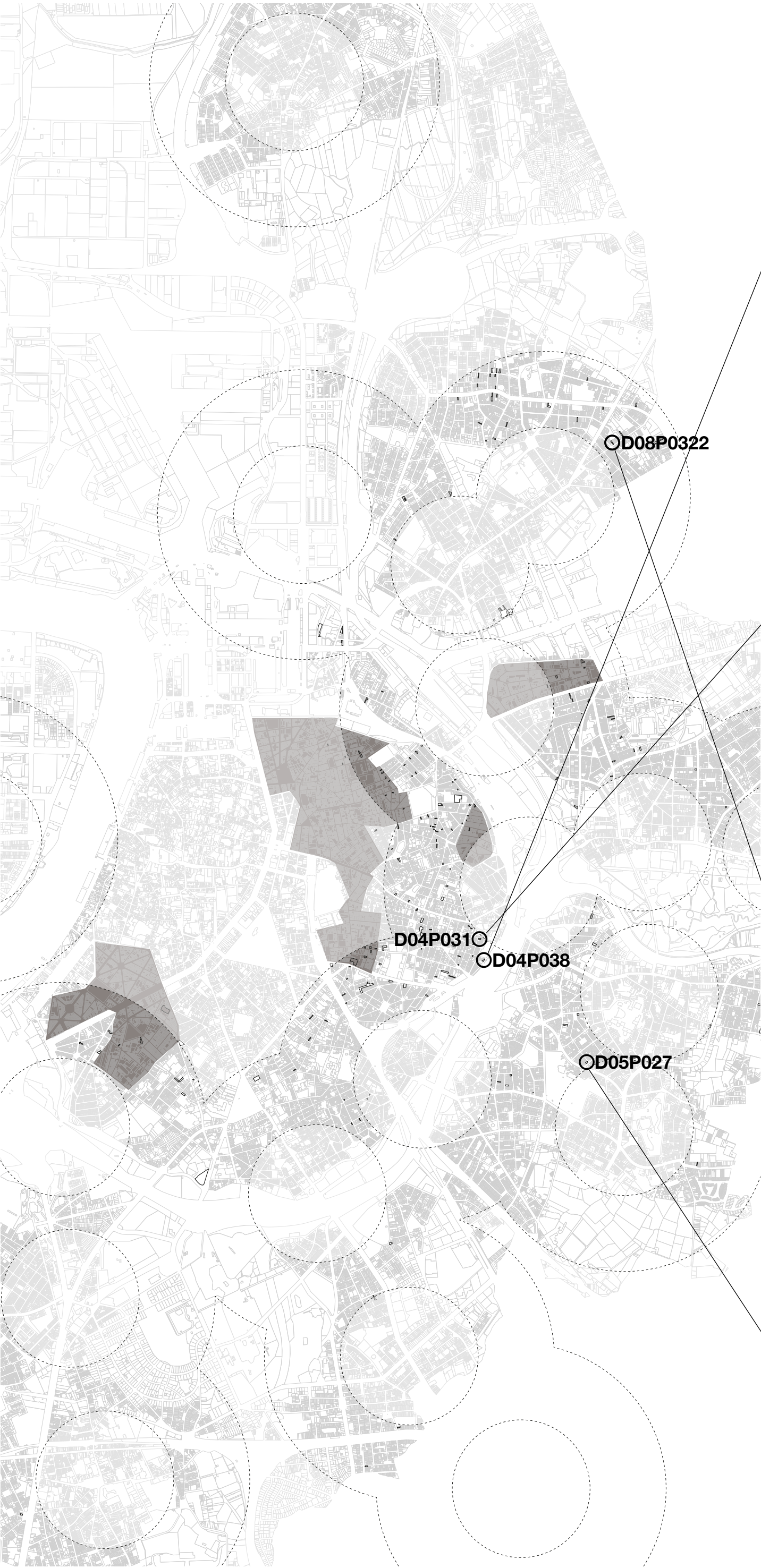
Gezien het huidige economische klimaat zijn grootschalige bouwprojecten moeilijk te realiseren. Kleinschalig ontwikkelen is realistischer en past in de (nieuwe) traditie van Antwerpen. Het bevordert bovendien de integratie in de wijk. De woonhuizen zijn gesitueerd op de lege, ongebruikte plekken in de stad, in gebieden die geschikt zijn voor de immigranten. Er ontstaat een netwerk van herkenbare plekken die van toegevoegde waarde zijn voor de stad.

Het project bestaat uit 4 woonhuizen. De woonhuizen worden georganiseerd rondom een patio. De Patio structureert het perceel en voorziet de woonhuizen van licht en lucht. Het is het hart van het gebouw. In de plint bevindt zich een publieke functie die voorziet in een behoefte binnen de wijk. De begane grond heeft een openbaar karakter en is daarmee de schakel tussen stad en de bewoners van het huis.

De woonhuizen zijn boven alles een thuis, ze bieden in de eerste periode na aankomst een veilige omgeving. In een woonhuis worden mensen met een vergelijkbaar leefprofiel samengebracht. Ze leven samen in een “gezinssituatie”. Deze manier van samenleven maakt dat ze elkaar kunnen helpen en van elkaar kunnen leren. De leefvertrekken worden gedeeld. Iedere bewoner heeft zijn eigen slaapkamer. Dit is de ruimte die de meeste privacy biedt.

Het woonhuis heeft een structuur van aaneengeschakelde kamers, wat niet alleen een hoge ruimtelijkheid oplevert maar ook genoeg ruimte biedt voor de verschillende gebruiken en culturen van haar bewoners. Ondanks de zeer rationele en functionele uitwerking van het project, gaat de architectuur over de gevoelswaarde en de typologie van het alledaagse wonen. De dikke wanden geven een gevoel van geborgenheid en veiligheid. De afmeting van de wand is een rechtstreeks gevolg van de keuze voor de Belgische snelbouwstenen.

De architectuur doet klassiek en rijk aan, maar is goedkoop. Het project begeeft zich in de context van de sociale woningbouw. Met een scherpe detaillering van de meest standaard Belgische bouwproducten wordt er gezocht naar een goedkoop en ruimtelijk alternatief dat boven de hedendaagse sociale woningbouw uitstijgt.

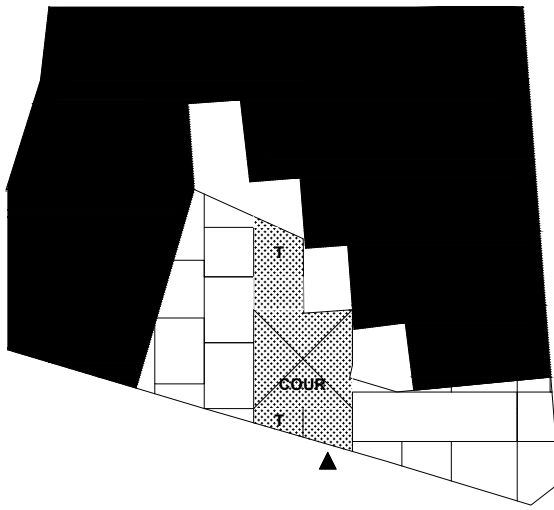

- D04P038 -

Borgerhout // Engelselei 66
202m² // hoekperceel

kinderdagverblijf

Het perceel ligt op de grens van Borgerhout Intra Muros en Extra Muros. Het wordt geflankeerd door het spoor, de singel en de ring.

217 m²
oppervlakte perceel

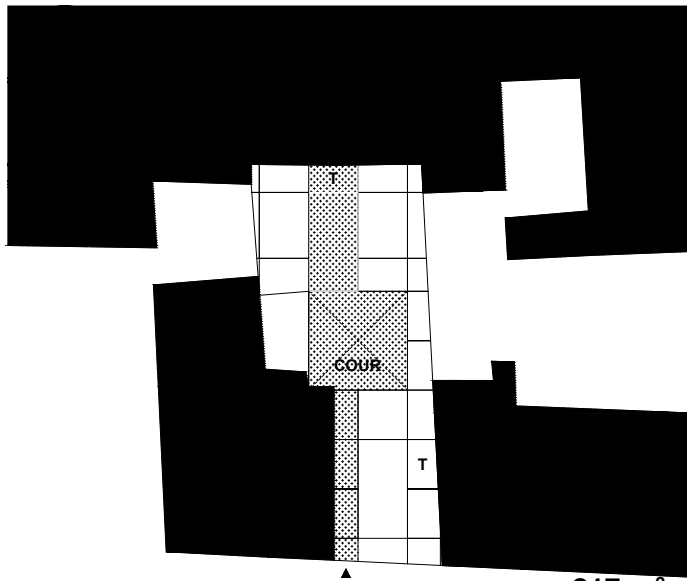

- D04P038 -

Borgerhout // Beukenstraat 23
203m² // ingeklemd perceel

atelieruimte

Het perceel is gesitueerd in een doodlopende straat in het hart van de wijk. De straat kent een grote variëteit in architectuur en goothoogte. Het pand dat nu op het perceel staat is in 2011 onbewoonbaar verklaard en staat op de lijst om te slopen. Het perceel heeft een groot binnenterrein.

217 m²
oppervlakte perceel

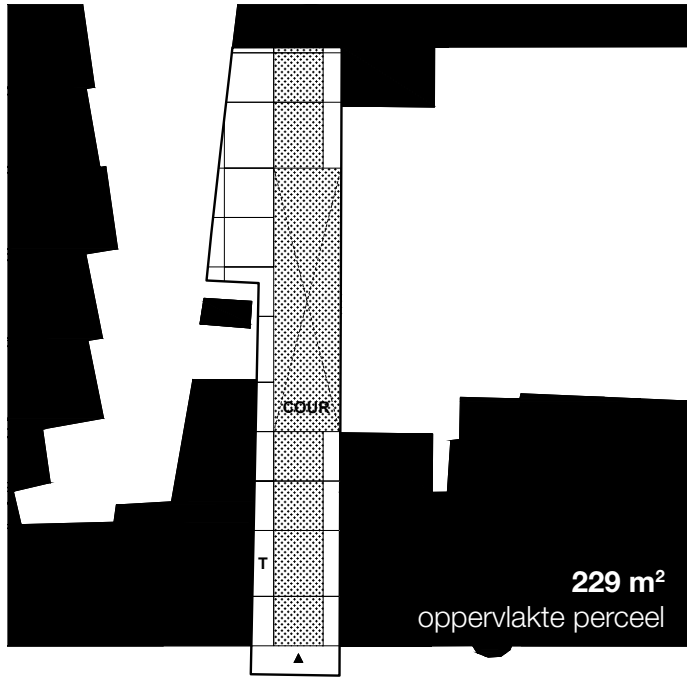

- D08P022 -

Merksem // van Praetlei 78
229m² // ingeklemd perceel

werkplaats

Het perceel is zeer diep en erg smal, met een kleine 5 meter breedte aan de straatzijde. Het perceel heeft een brede achterkant waar het niet mogelijk is de hoogte op te zoeken. Dit in verband met de aangrenzende tuinen van de naburige panden.

229 m²
oppervlakte perceel

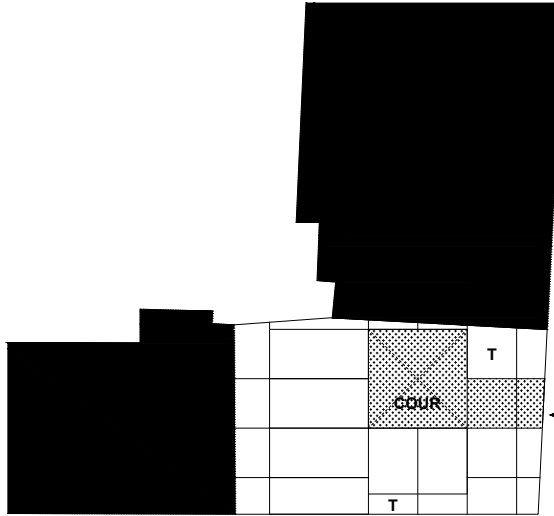

- D05P027 -

Deurne // Kniffstraat
217m² // hoekperceel

buurthuis “Kriekenhof”

Het perceel vormt een van de hoeken van het bouwblok in de wijk Kriekenhof. De omliggende panden zijn twee bouwlagen hoog en kennen een laag stedelijk karakter. Het is een typische onbebouwd hoekperceel.

217 m²
oppervlakte perceel

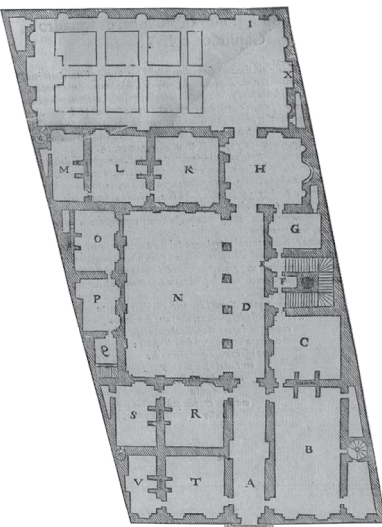

- in de stad -

- Sebastiano Serlio -

1475 // 1554,
Boek VII - architectonische aanwijzingen en renovaties, P.149

De patio structureert het perceel en geeft licht, lucht en ruimte aan de woonhuizen.

- de patio -

- boven** patio gezien vanuit de slaapkamer
- links** Maat en schaal van de patio. de patio is 6 bij 6 meter.
- rechts** De patio is het hart van het gebouw en zorgt voor licht, lucht en ruimte in het woonhuis. De patio heeft een openbaar karakter en is bereikbaar vanaf de straat, vanuit de patio be treed men het prive domein.

- de kamers -

- links** interieur van de woonverdieping.
- beneden** beeld van de immigranten en hun leefomstandigheden.

- de slaapkamer -

- links** interieur van de slaapkamers
Door de deuren open of dicht te zetten genereert men meer privacy of kan men juist andere kamers betrekken en combineren tot bijvoorbeeld een familiekamer.
- beneden** beeld van de immigranten en hun leefomstandigheden.

- een veilige omgeving -

- samenwonen in een gezinssituatie - drs. Jasper Hamberg

" Het leven in familiale- of gezinssituaties levert in de meeste praktijkvoorbeelden een win-win situatie op. Nieuwe bewoners komen sneller in aanraking met de al meer geïntegreerde bewoners. Er ontstaan rolmodellen. De patronen die binnen het leefmilieu bestaan zullen de nieuwe bewoners sneller helpen hun weg te vinden in het socialisatie- en integratieproces."

" De integratie stelt meer vragen over het gebruik en de toe-eigening van een woning/ wijk dan over de zuiver formele aanpak. De activiteiten die daar bij horen liggen meer op het vlak van ontmoeting, het opbouwen van netwerken en het ontplooiën van activiteiten. "

" Een belangrijk aspect is de "interface" tussen de woning en stad. Het ontwerpen van de gemeenschappelijke ruimtes waar de bewoners en de stedelingen elkaar kunnen ontmoeten verdient extra aandacht. Waarbij de er een goede balans is tussen het privé- en het maatschappelijk leven."

" Deze gemeenschappelijke ruimtes kunnen een hefboom zijn voor de maatschappelijke emancipatie."

- samenwonen in een stad - ir. Sophie Dawance

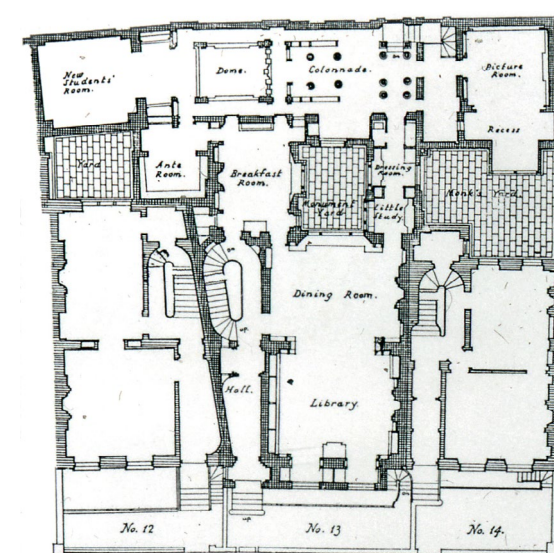
" De omvang van het ensemble en de rest van de bebouwing ligt bijzonder gevoelig. Een massale en gelijktijdige toeloop van nieuwe bewoners zorgt voor een breuk met de bestaande gemeenschap."

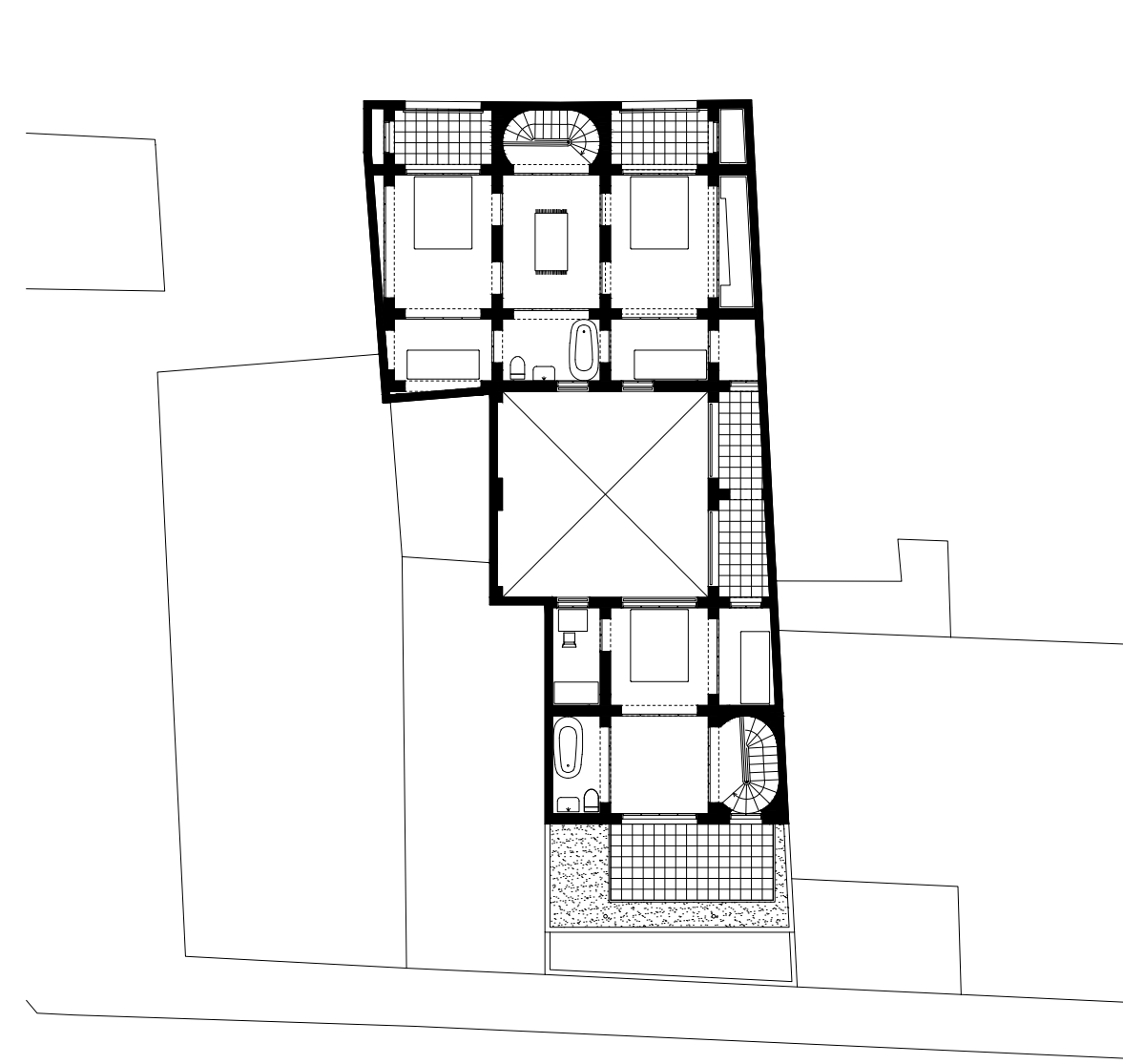
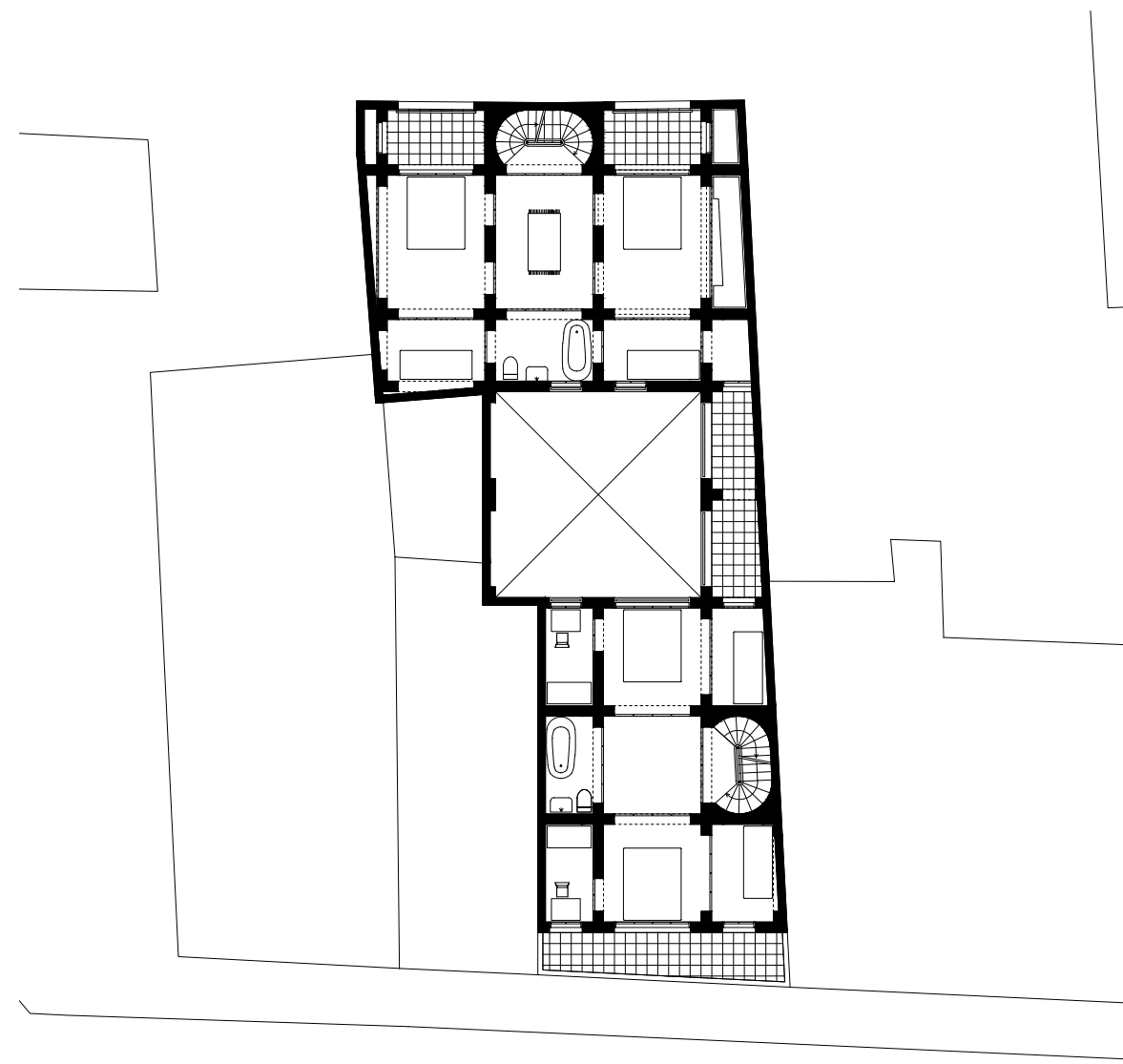
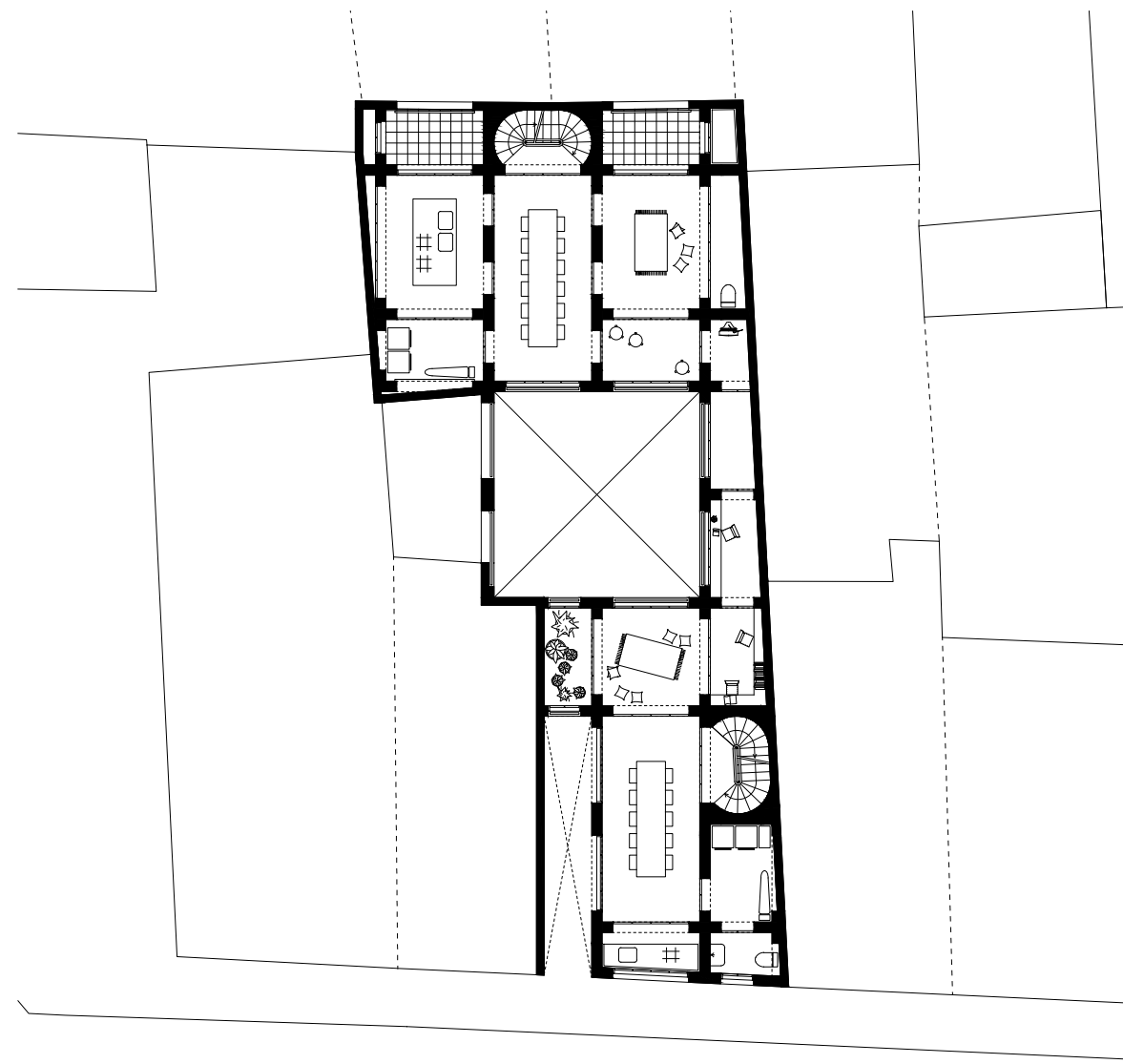
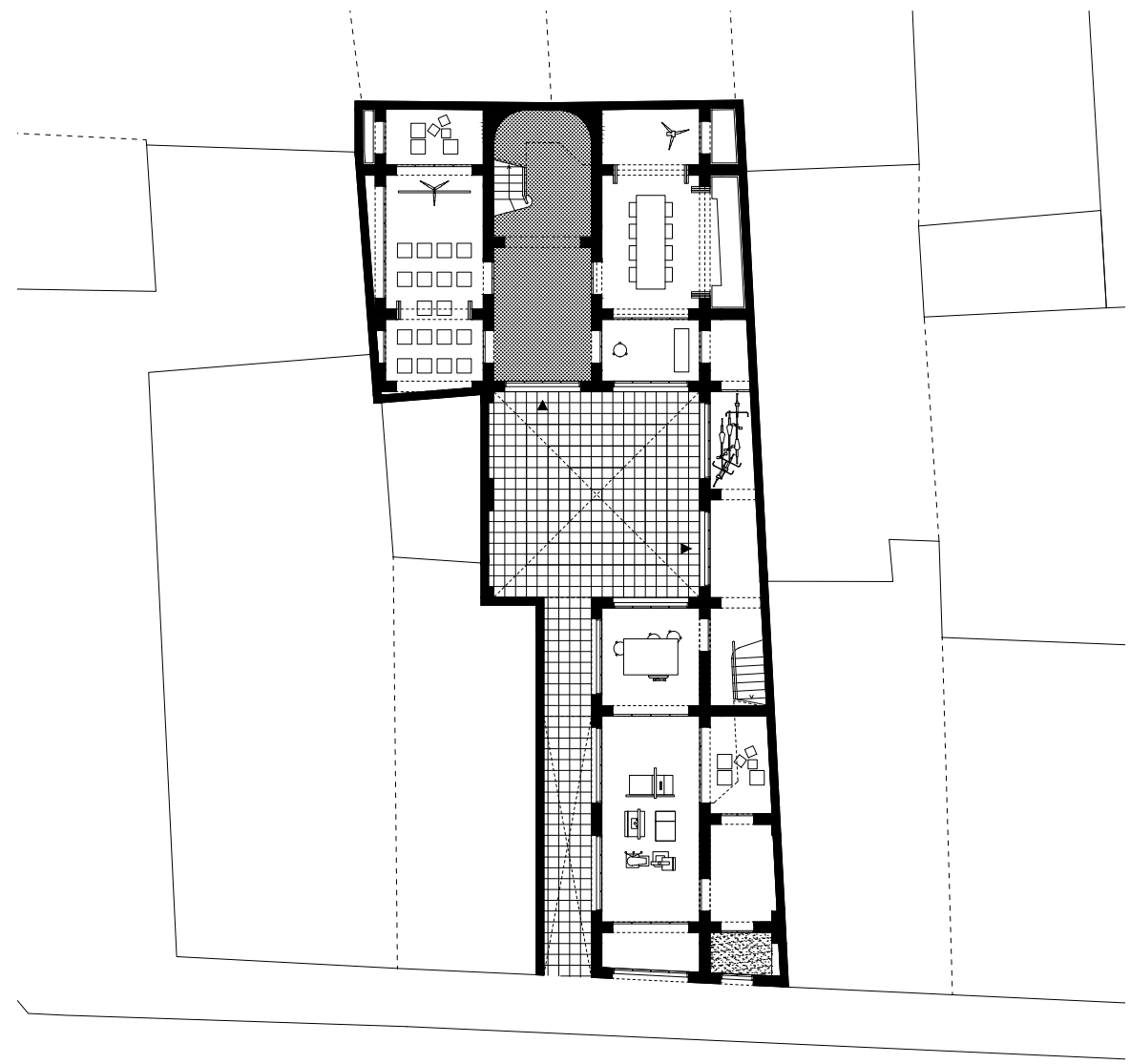
" Meerdere kleine ingrepen in het verlengde van wat er al is een levert een betere stedenbouwkundige en maatschappelijke integratie op. "

- Sir John Soane - 1753 // 1837

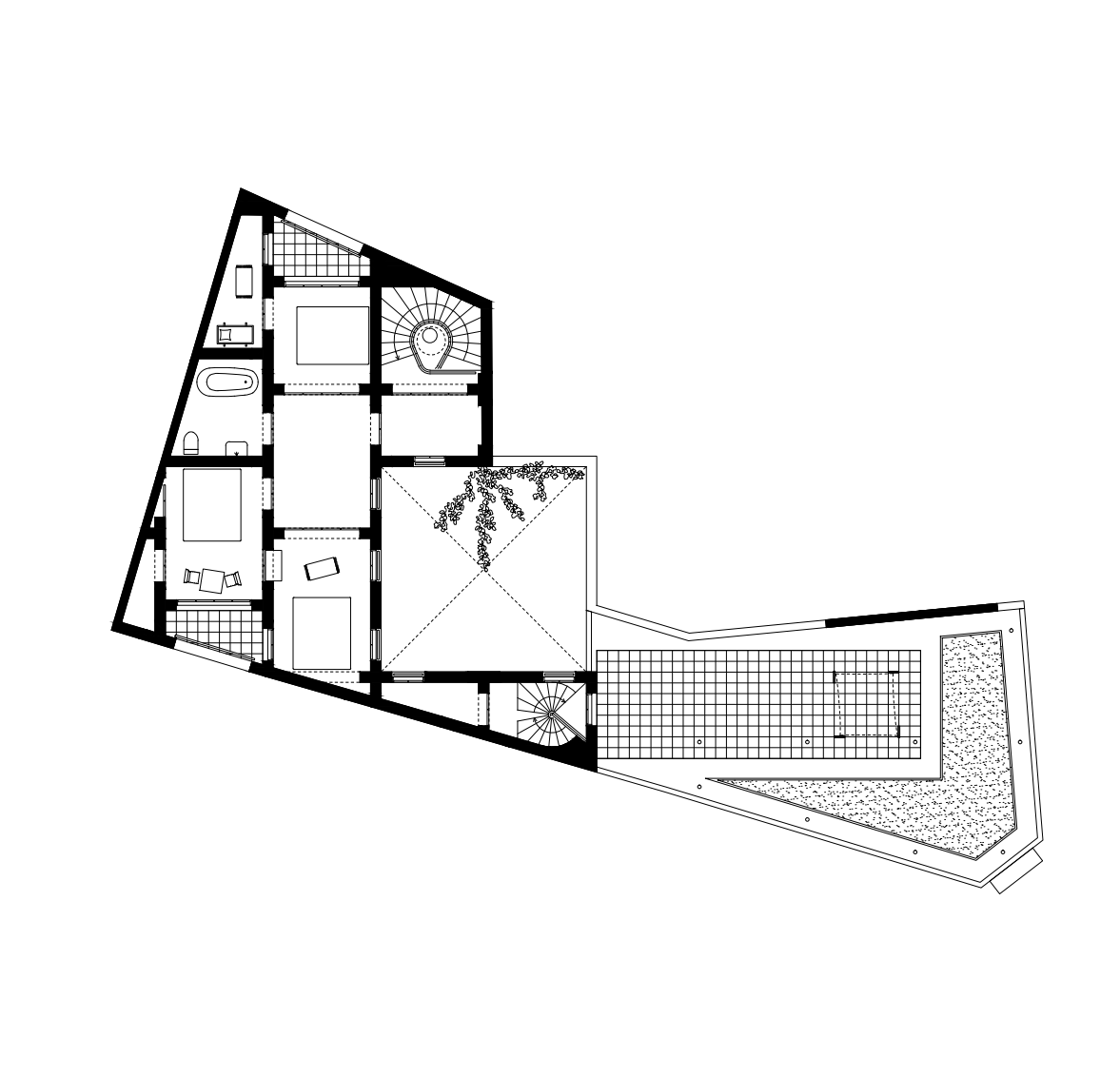
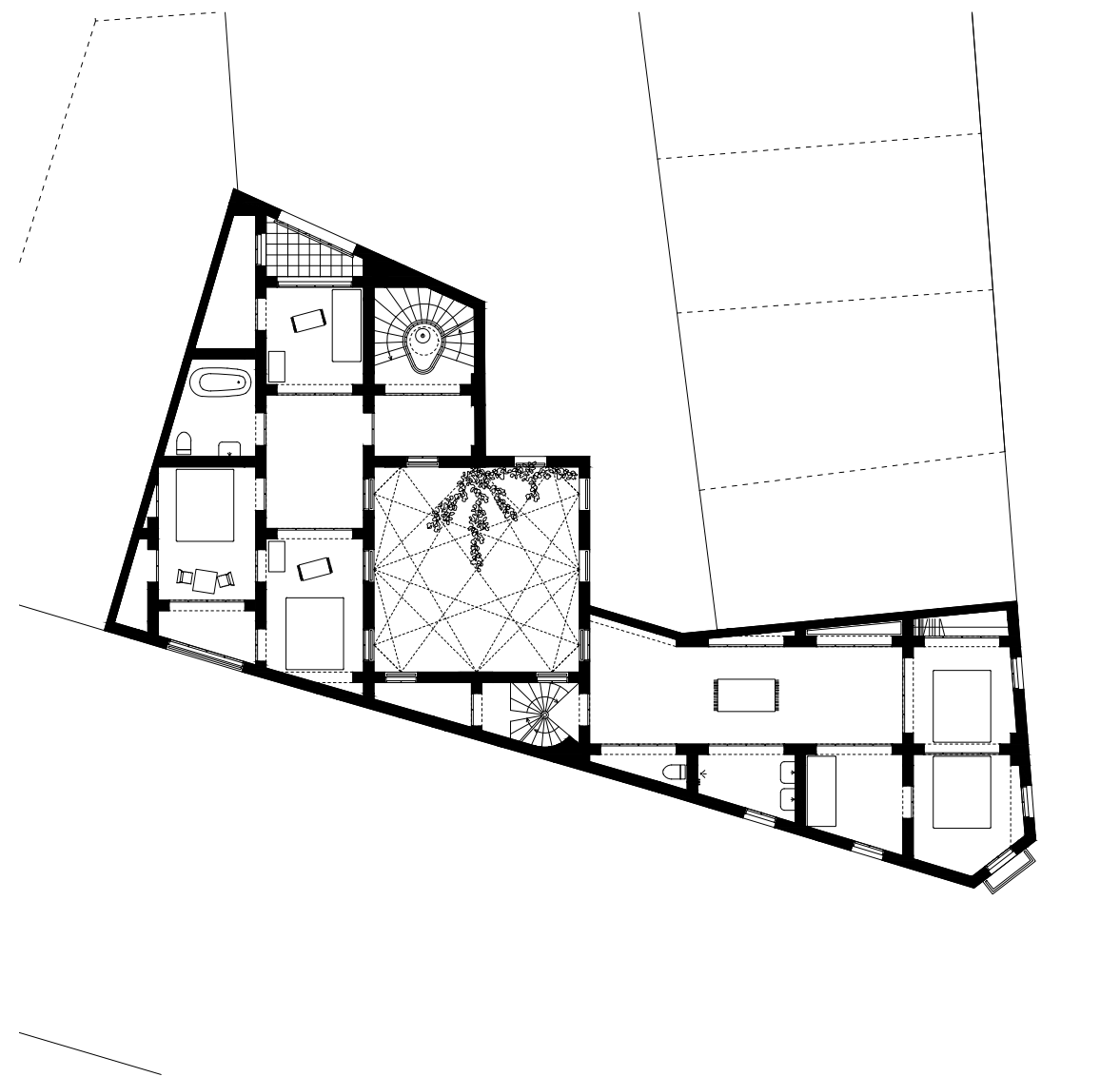
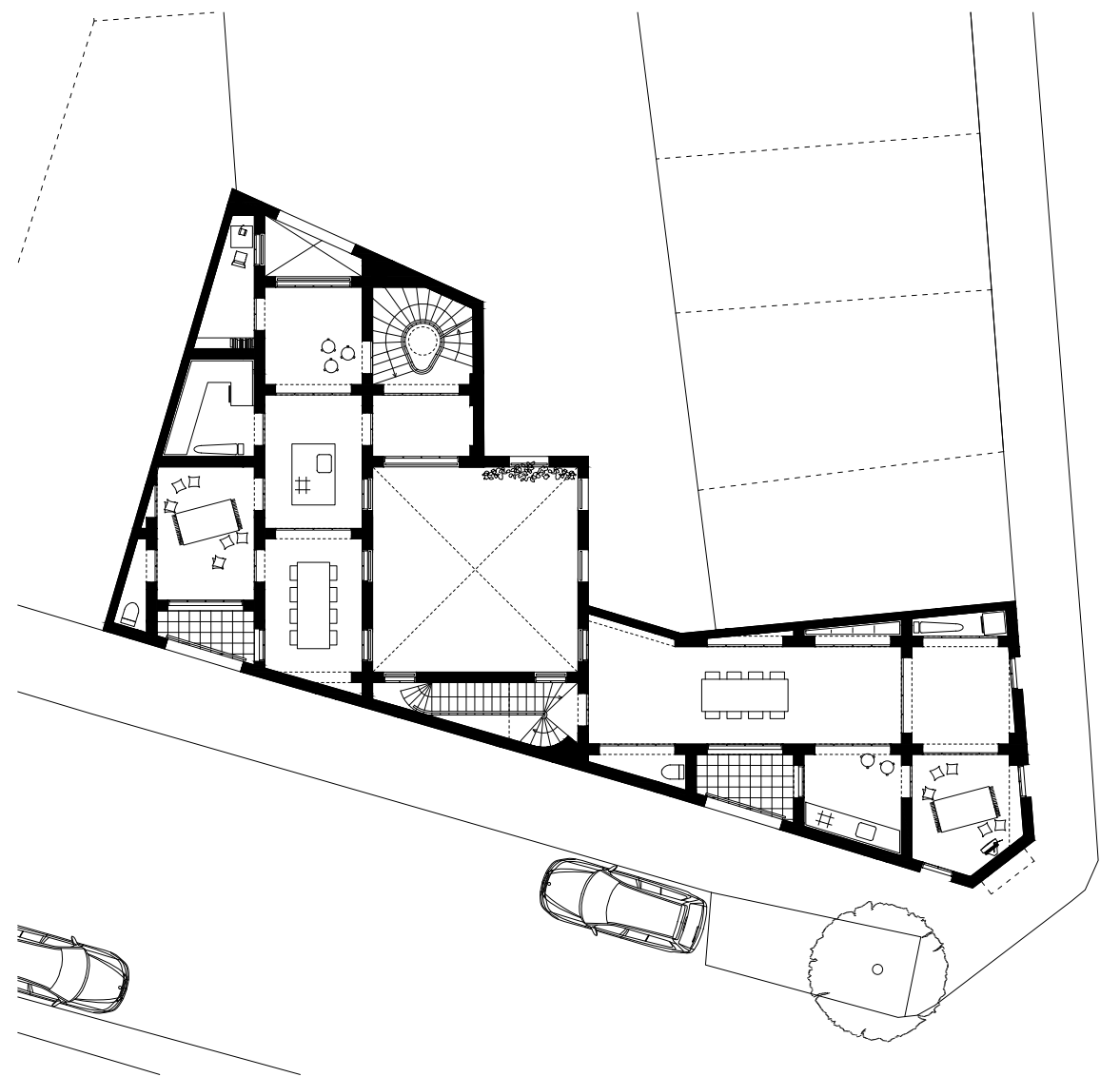
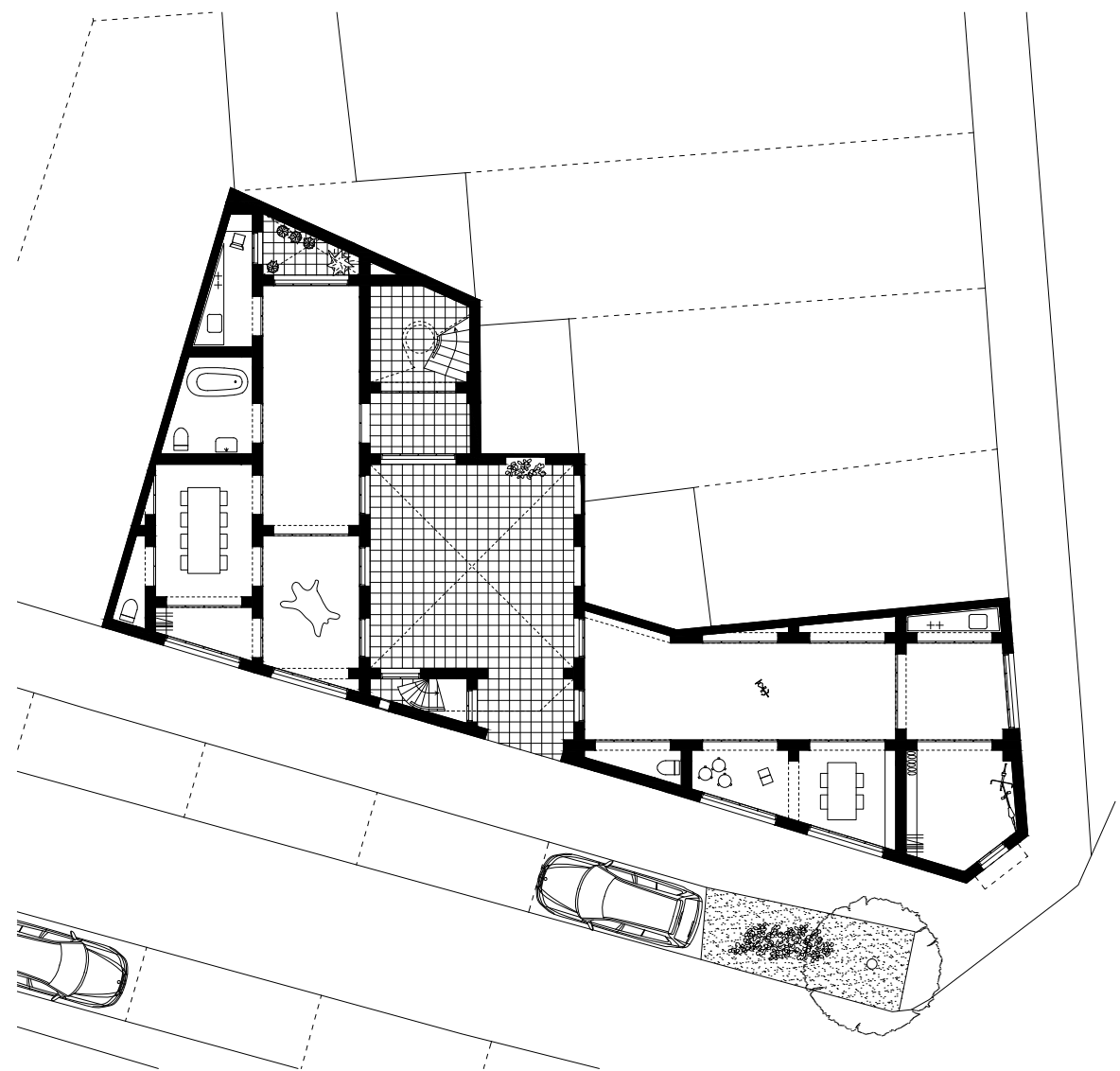
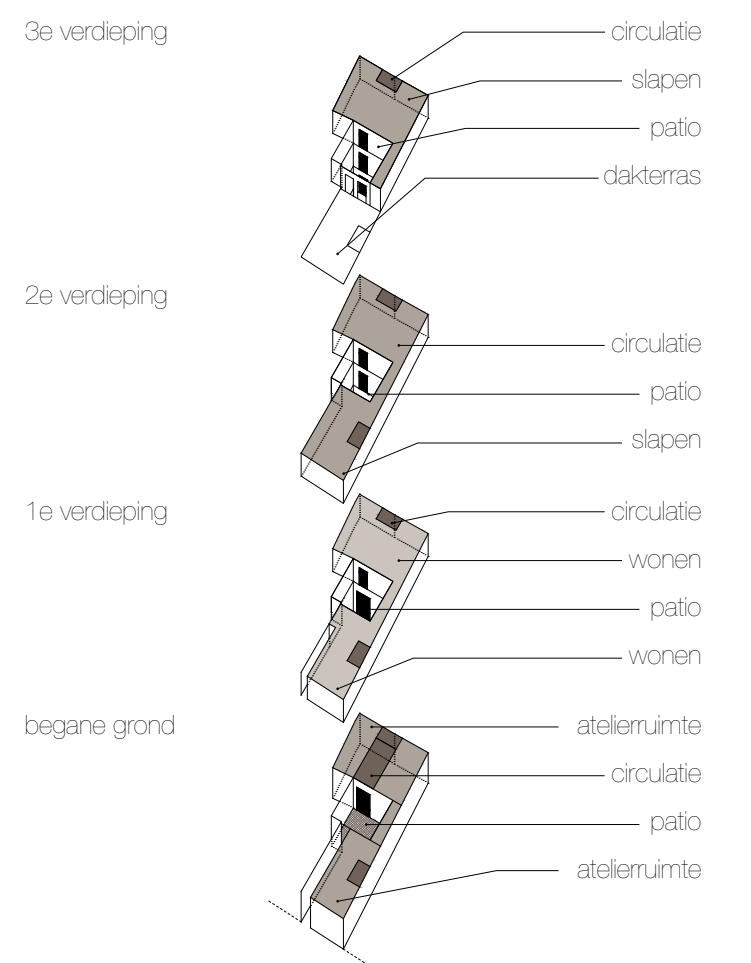
Plattegrond Soane House, Lincoln's Inn Fields, 1792
Interieur Soane House, 13 Lincoln's Inn Fields

Referentie naar de gebruikte kamerstructuur. De relevantie zit hierbij niet zozeer in de stijl, maar draait om de doordachte ruimtelijkheid, de typologie van het dagelijkse leven.

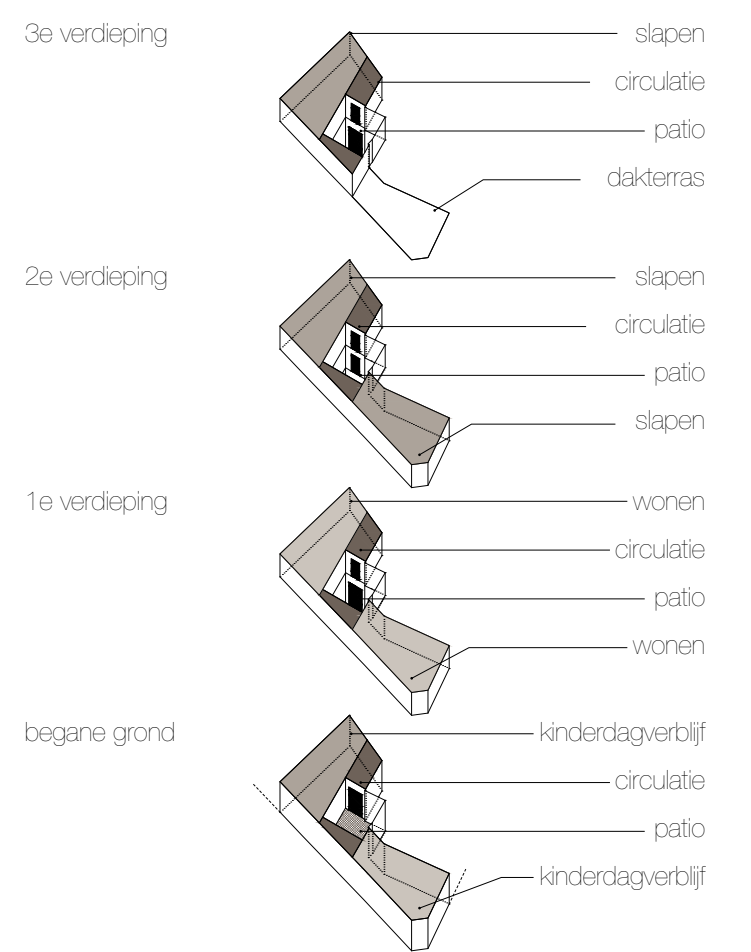

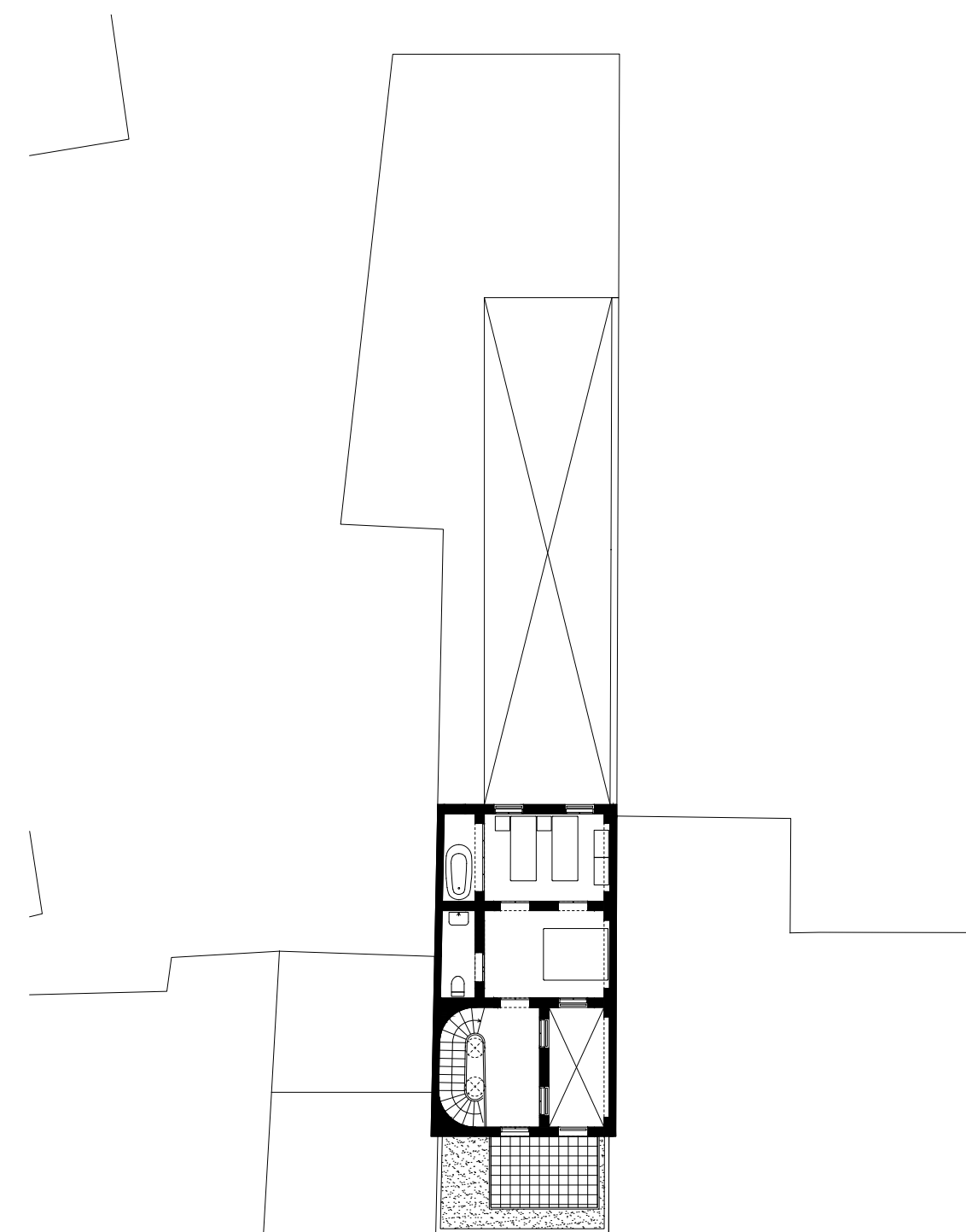
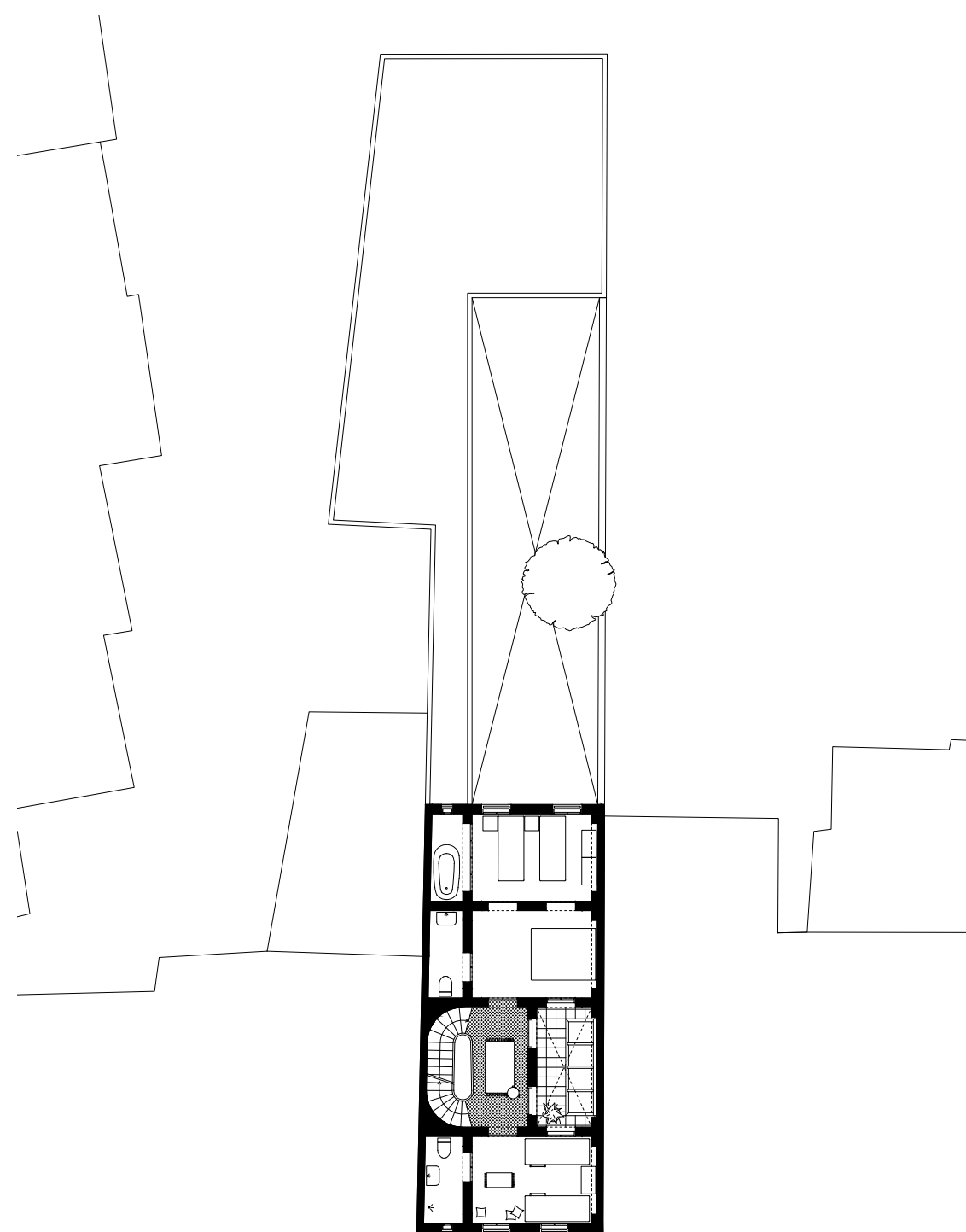
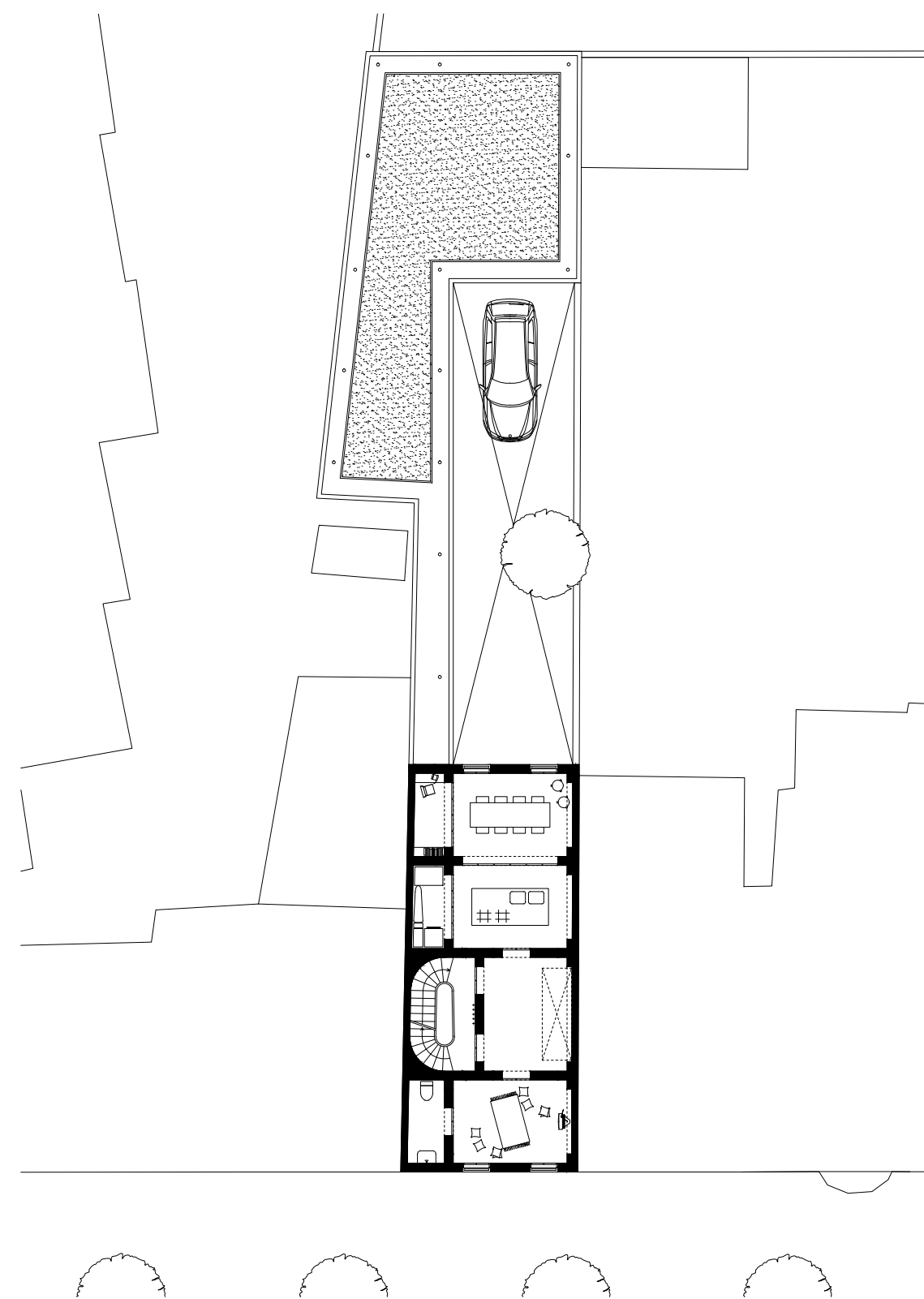
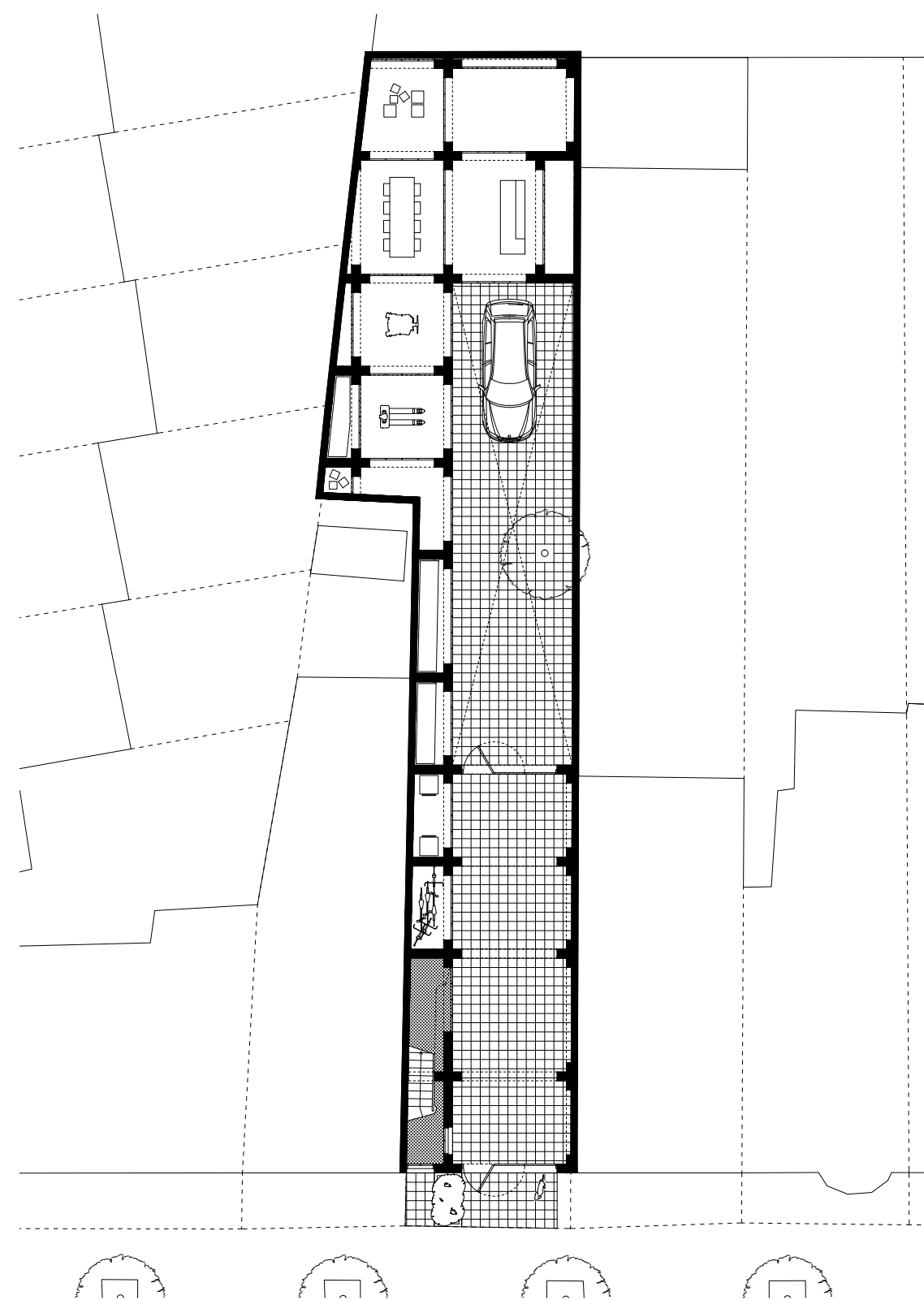

- beukenstraat -

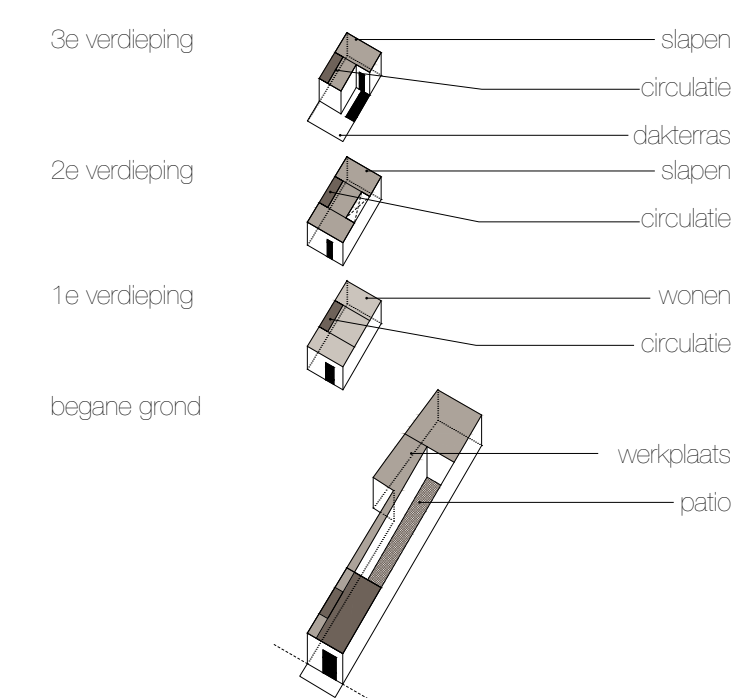

- engelselei -

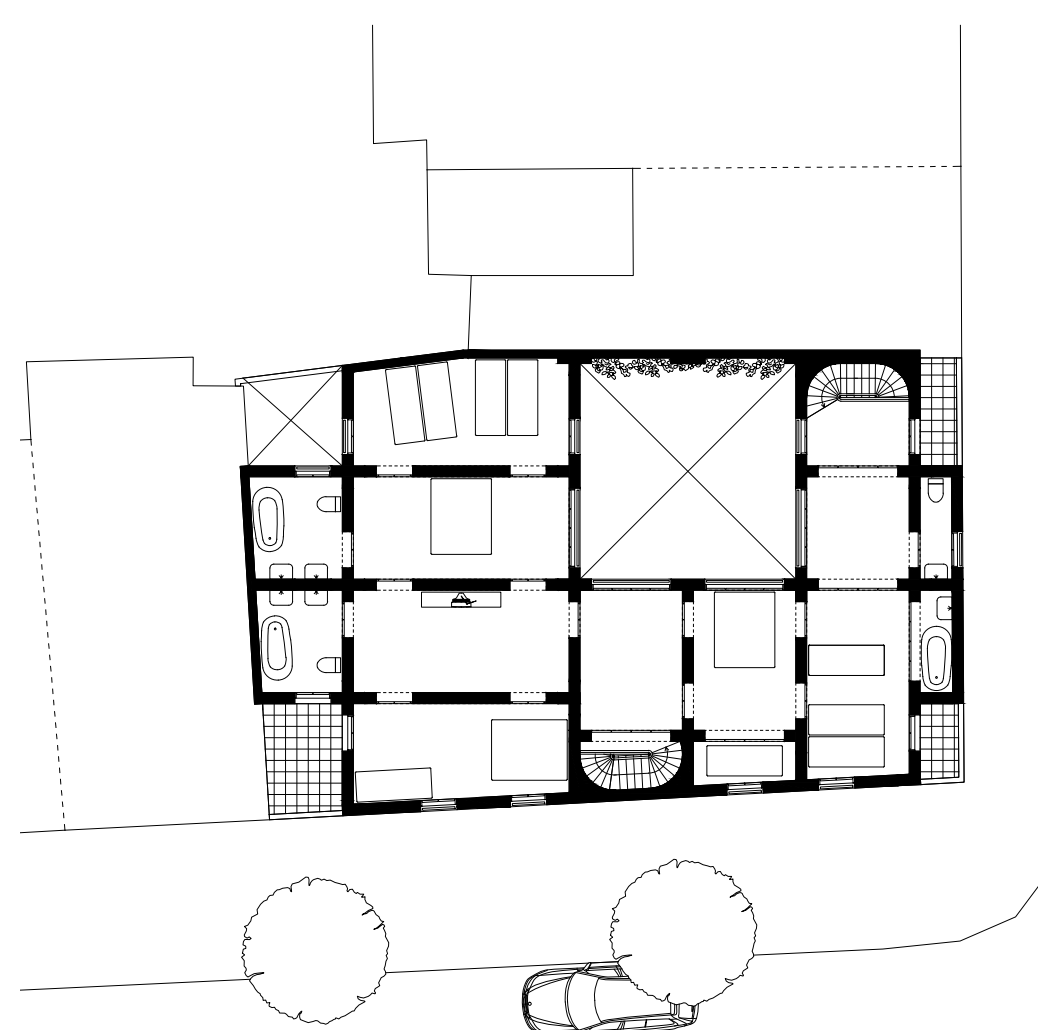
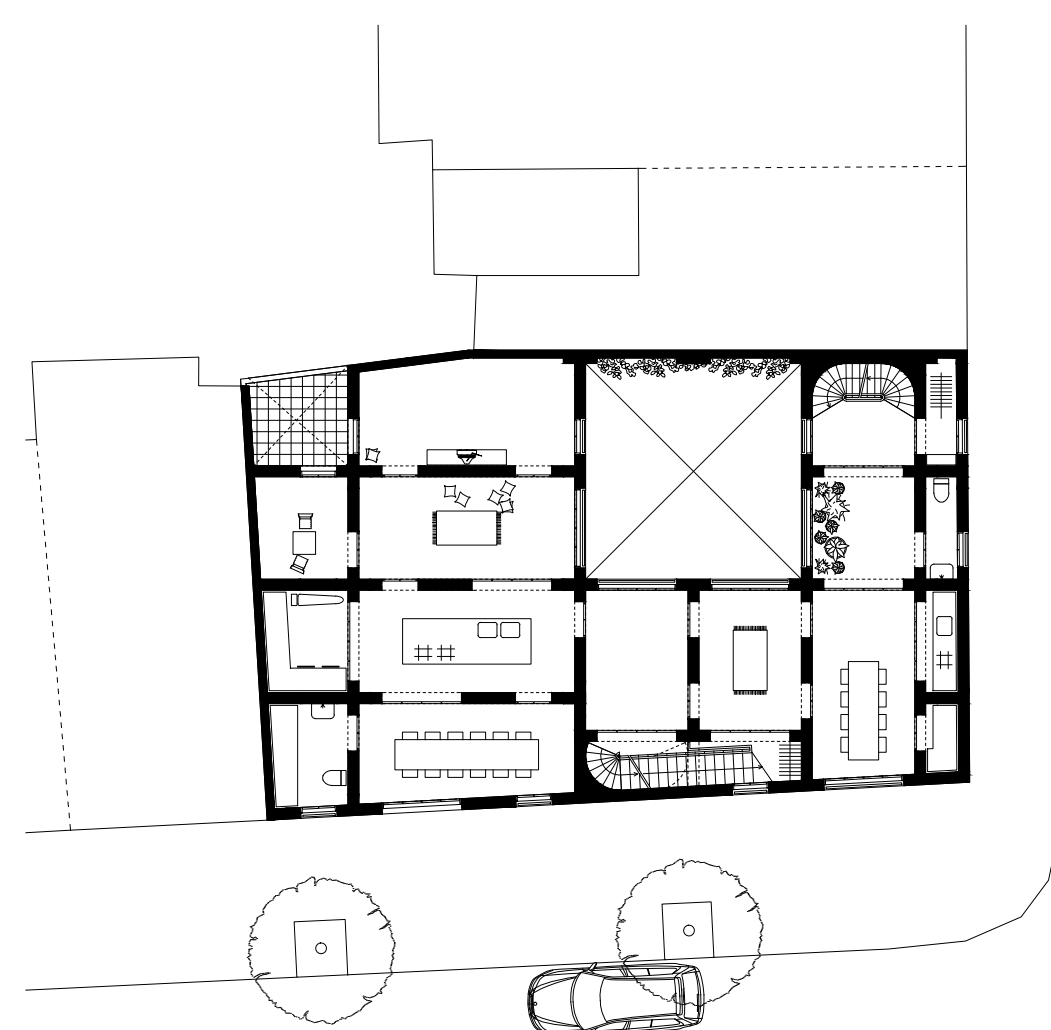
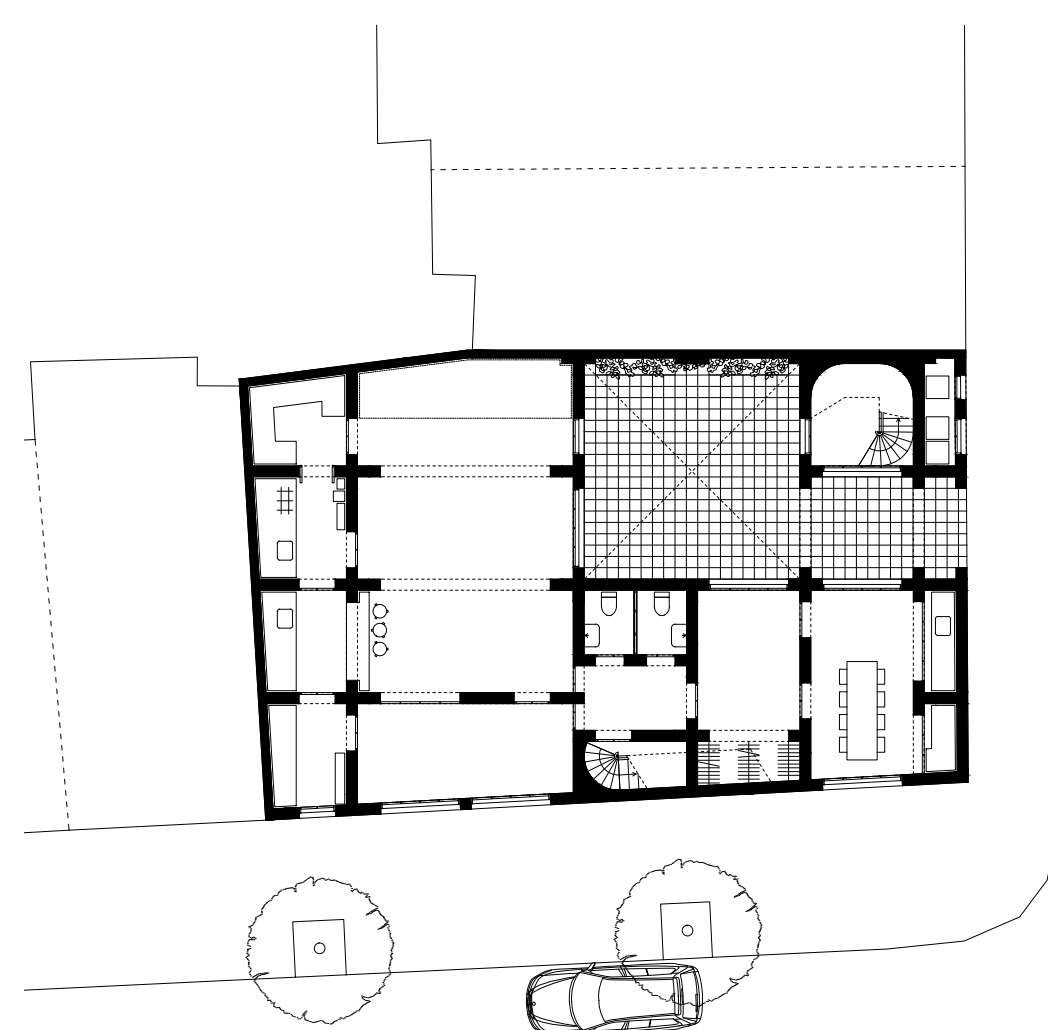

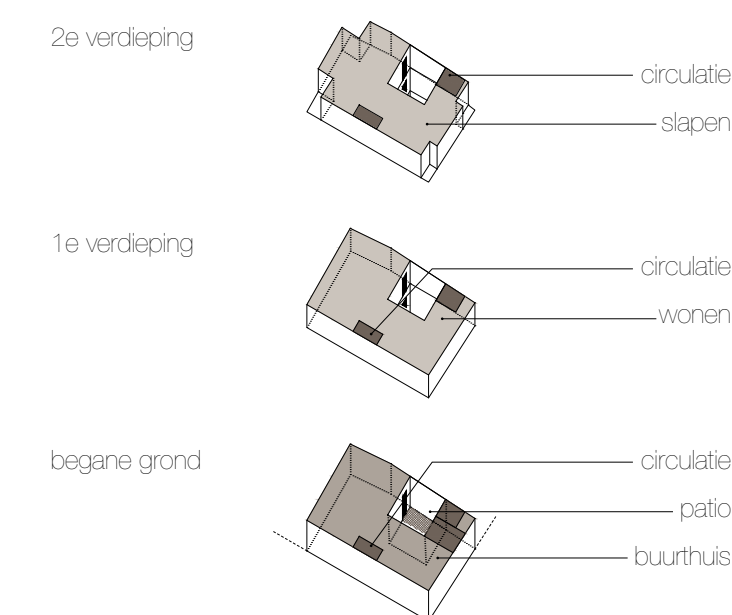
- van preatlei -

0 1 3 6 m

- knyffstraat -

- plattegrond -

schaal 1/200

0 1 3 6 m

© 2013 JDW

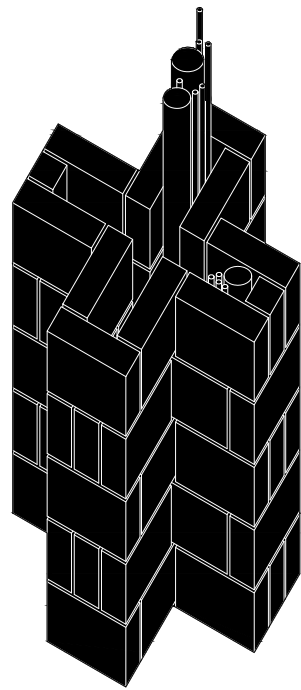
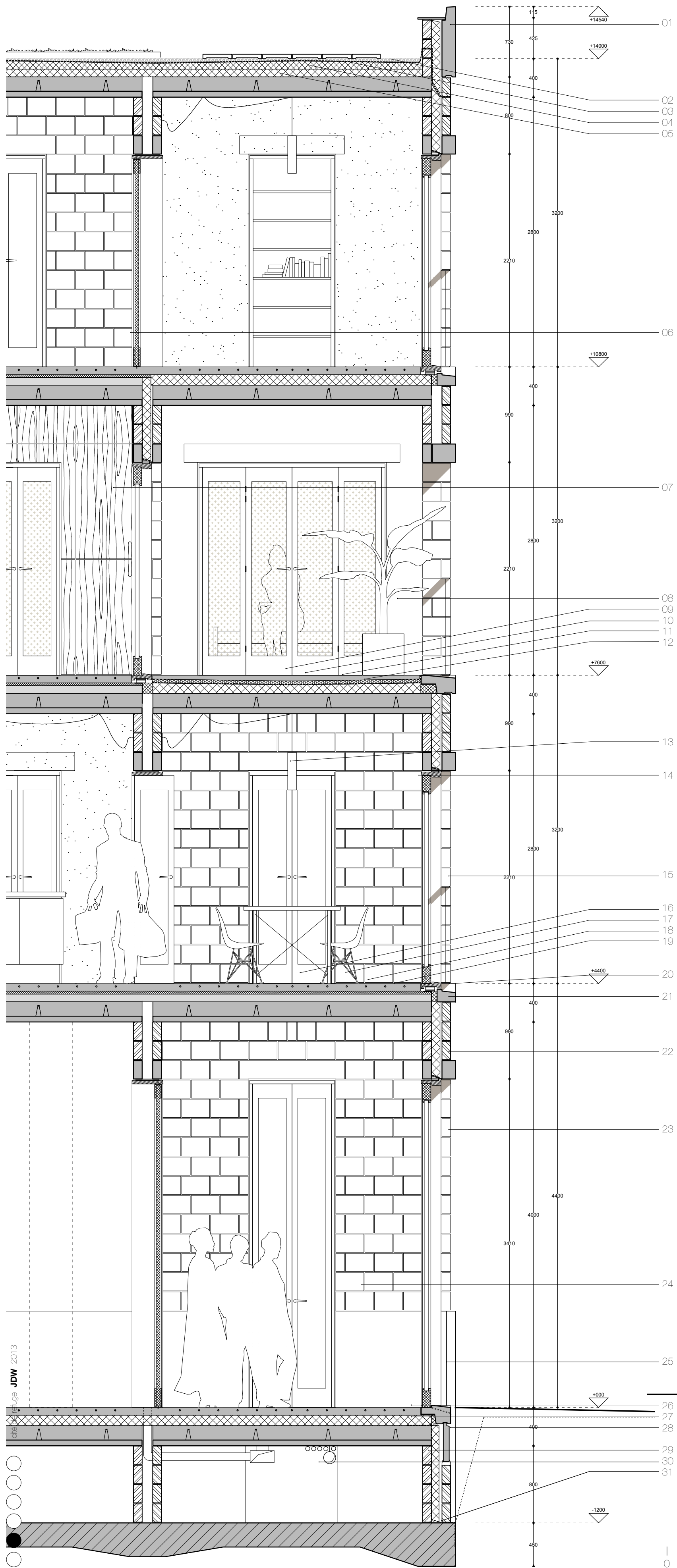
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

- begane grond -

- eerste verdieping -

- tweede verdieping -

- derde verdieping -

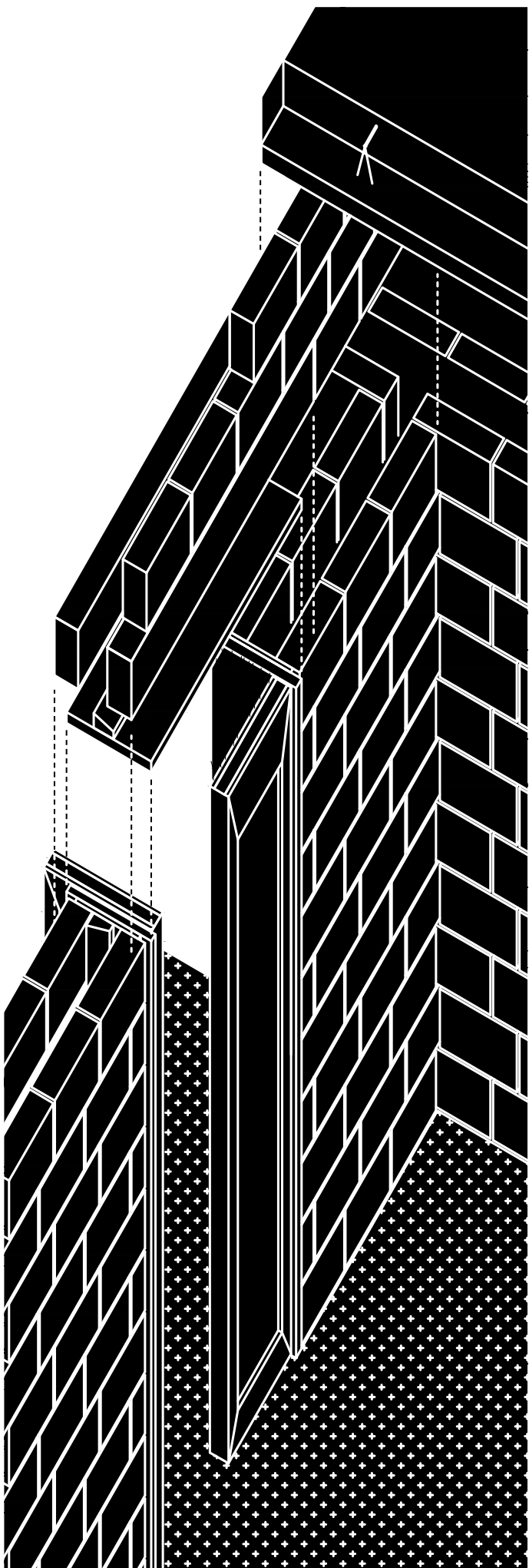

- infrastructuur -

links De infrastructurale leidingen van het woonhuis lopen door de holle wanden van snelbouwstenen. Iedere kamer kan daardoor in principe elke functie opzich nemen.

links beneden Er is gekozen voor een eenvoudige constructie methode. Met een scherpe detaillering van de meest standaard Belgische bouwproducten is het project een goedkoop alternatief voor sociale woningbouw

- constructie en materiaal -

- het detail -

- 01 betonnen dakrand (kroon)
- 02 ballastlaag grind
- 03 dubbele dakbedekking
- 04 isolatie op afschot
- 05 warmte isolatie
- 06 houten binnenkozijn
- 07 lariks beplating
- 08 logia
- 09 betonnen vloer (geborsteld)
- 10 drainagelaag op afschot

- 11 waterkerende laag
- 12 warmte isolatie
- 13 hanglamp
- 14 houten buitenkozijn
- 15 stalen hekwerk
- 16 betonnenvloer (gevlinderd)
- 17 vloerverwarming
- 18 geluidisolatie
- 19 chapé
- 20 betonnen onderdorpel

- 21 metselwerk snelbouwstenen
- 22 betonnen latei
- 23 gecementeerde gevel
- 24 plaatsing schakelmateriaal
- 25 betonnen plint
- 26 warmte isolatie
- 27 Predalco breedplaatvloer
- 28 betonnen kantplank
- 29 waterkerende folie
- 30 kruipruimte
- 31 plaatfundering

- kosten en ruimte -

- Engelselei -

projectruimte	166 M²
wonen	141 M²
slapen	210 M²
wonen totaal	351 M²
woonhuis totaal	517 M²

Er zijn 14 slaapplekken in het gebouw.

€ 216.654,26
excl grondkosten

25 M² / Inwoner

- Beukenstraat -

projectruimte	137 M²
wonen	146 M²
slapen	240 M²
wonen totaal	386 M²
woonhuis totaal	523 M²

Er zijn 13 slaapplekken in het gebouw.

€ 219.168,62
excl grondkosten

30 M² / Inwoner

- van Praetlei -

projectruimte	101 M²
wonen	52 M²
slapen	75 M²
wonen totaal	127 M²
woonhuis totaal	228 M²

Er zijn 6 slaapplekken in het gebouw.

€ 98.545,79
excl grondkosten

21 M² / Inwoner

- Knyffstraat -

projectruimte	186 M²
wonen	186 M²
slapen	163 M²
wonen totaal	349 M²
woonhuis totaal	535 M²

Er zijn 11 slaapplekken in het gebouw.

€ 224.197,35
excl grondkosten

31 M² / Inwoner (bruto)

- een betaalbaar detail -

- de minima in België -

3 kamers / 4 inwoners

94 M²	24m²/inw
3 / 5	€ 220.000,-
105 m²	21m²/inw
3 / 6	114 m²
	19m²/inw

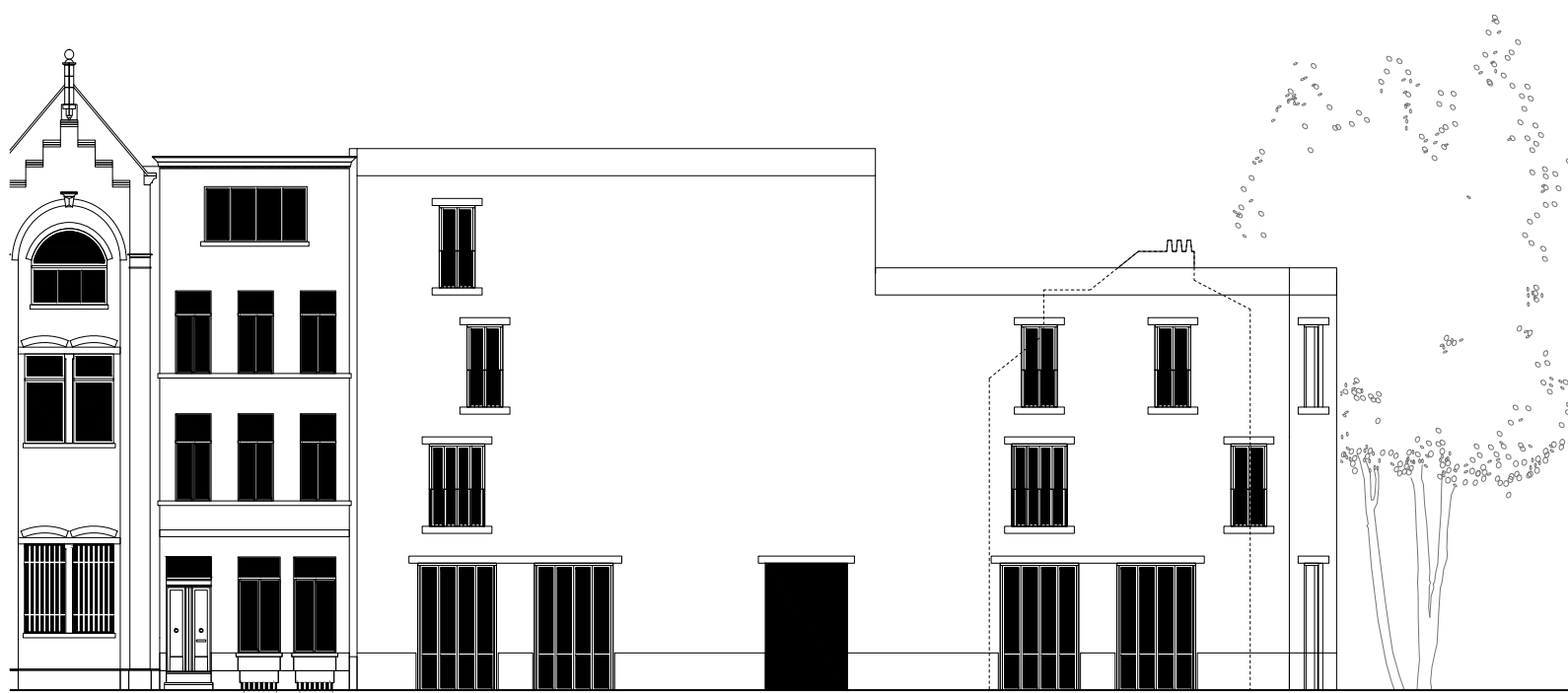
4 / 5

114 m²	23m²/inw
4 / 6	122 m²
	21m²/inw
4 / 7	130 m²
	19m²/inw

5 / 8

148 m²	18m²/inw
5 / 9	154 m²
	17m²/inw
5 / 10	160 m²
	16m²/inw

bron: C 2008 // Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)
* de sociale huisvestingsmaatschappij Woonhaven Antwerpen geeft aan het type 3/5 voor € 220.000,- op te leveren.

- Engelselei -

- Knyffstraat -

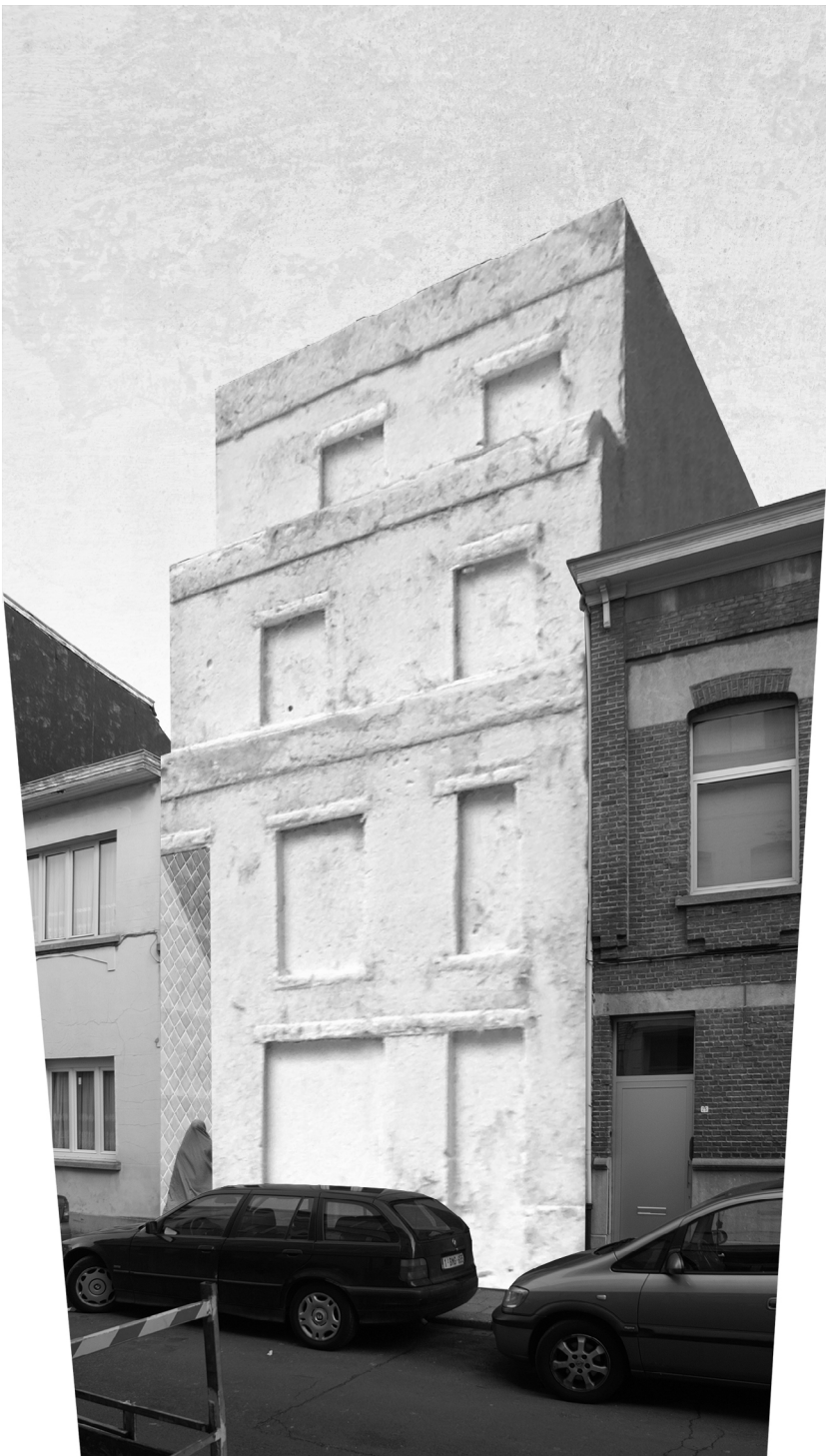

- Beukenstraat -

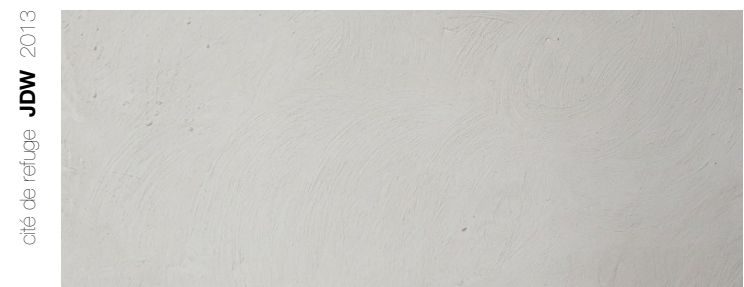

- van Praetlei -

0 1 3 6 m

- de facade -

- ingrediënten -
1 deel romaankalk
2 delen kwartszand (wit)
0.3 deel water

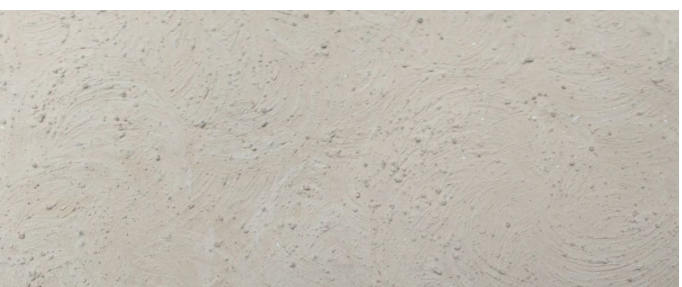
1 deel romaankalk
2 delen rood zand
0.3 deel water

1 deel romaankalk
2 delen kwartszand (oker)
0.3 deel water

1 deel romaankalk
2 delen Vaalser groenzand (bruin)
0.3 deel water

1 deel romaankalk
2 delen mortelzand (grijs)
0.3 deel water

- kaleien -
De Belgische snelbouwsteen is een keramisch product, deze heeft een poreus oppervlak. Tijdens regenachtige periode zal de onbehandelde steen zich volzuigen met water. De vorst in de winterperiode geeft problemen, de steen zal dan kapot vriezen. Kaleien of kalkeren is een eeuwen oude techniek waarmee een dunne laag kalkpleister met een blokkwast op de gevel wordt aangebracht. Dit geeft maakt de gevel bestendig tegen de weersinvloeden.

Door de toevoeging van een specifieke zandsort kan er kleur aan de kalkpleister gegeven worden.

- arch itectuur -
De architectuur is ingetogen. De woonhuizen hebben allen een zelfde logica in materialisering en gevelopeningen. De hoogtes van de raamopeningen en betonnen lateien sluiten aan op hun omgeving.

Het gebouw heeft een betonnen plint en rond boven de ramen dragen lateien het metselwerk, deze zijn tektonisch van aard. De plint zorgt namelijk dat er geen optrekkend vocht de gevel in kan trekken. De lateien laten hun dragend karakter zien en steken 5 centimeter buiten het gevelvlak om zo vervuiling van de gevel tegen te gaan.

De gevel is afgewerkt met een dunne laag kalkpleister, dit beschermt de gevel tegen weersinvloeden en zorgt tegelijkertijd voor abstractie. Deze afwerking past in de Antwerpse context.

Met de raamopeningen wordt de lichtinval en het perspectief gecorrigeerd. De ramen en deuren van de begane grond hebben de grootste maat, ze zijn hoger en breder. Dit vergroot het openbare karakter van de plint. Met elke verdieping neemt de breedte van het raam af. Dit is een eeuwen oude architectonische truc die in een stedelijke omgeving er voor zorgt dat de lichtintensiteit op elke verdieping gelijk is.